

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2017. november 24.
(OR. en)

14529/17

PROCIV 104
JAI 1070
COHAFA 92
CT 142
JEUN 148

FELJEGYZÉS AZ „I/A” NAPIRENDI PONTHOZ

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	13676/17
Tárgy:	Az észtt elnökség jelentése a polgári védelem területén uniós szinten elért főbb eredményekről

1. Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a polgári védelem területén uniós szinten elért főbb eredményekről szóló elnökségi jelentést.
2. Felkérjük a COREPER-t, hogy javasolja a Tanácsnak a jelentés tudomásul vételét.

AZ ÉSZT ELNÖKSÉG JELENTÉSE A POLGÁRI VÉDELEM TERÜLETÉN UNIÓS SZINTEN ELÉRT FŐBB EREDMÉNYEKRŐL

Ez a jelentés azokat a főbb eredményeket ismerteti, amelyeket az Európai Unió Tanácsának észti elnöksége alatt a polgári védelem területén uniós szinten sikerült elérni.

A polgári védelmi munkacsoportban (PROCIV) folytatott megbeszélések fő témája az volt, hogy miként lehetne a nyilvánosság kockázatokkal kapcsolatos tájékozottságát és a katasztrófákra való felkészültségét javítani, amely alapvető eleme minden hatékony kockázatkezelési stratégiának, illetve az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló határozat¹ egyik konkrét célkitűzése is.

Azt követően, hogy a Bizottság időközi értékelő jelentést fogadott el az uniós polgári védelmi mechanizmusról, a PROCIV munkacsoport megkezdte a mechanizmus jövőbeli keretéről való gondolkodást. A Bizottság november 23-án javaslatot fogadott el az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló határozat módosításáról².

Ezzel párhuzamosan az ifjúsági munkacsoport megvizsgálta az Európai Szolidaritási Testületről szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatot³, melynek célja, hogy lehetőséget adjon a fiataloknak a szolidaritási tevékenységekbe való bekapcsolódásra. A katasztrófák megelőzése és az azokra való felkészülés része lehet ezeknek a tevékenységeknek. A rendeletjavaslatról a Tanács november 20-án általános megközelítést⁴ fogadott el.

A tagállamok és az érdekelt felek közötti együttműködés előmozdítása, valamint a tűzvédelmi bevált gyakorlatok és a tüzesetekkel kapcsolatos tapasztalatok megosztása céljából a Bizottság októberben megrendezte az épületek tűzvédelmével foglalkozó Tűzvédelmi Információcsere-platform első találkozóját.

A polgári védelmet segítségül hívták számos természeti és ember okozta katasztrófa kezeléséhez világszerte, több esetben az uniós polgári védelmi mechanizmust is aktiválva, mind az EU-n kívül, mind azon belül.

¹ Az 1313/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat (HL L 347., 2013.12.20., 924. o.).

² 14884/17, COM(2017) 772.

³ 9845/17.

⁴ 14601/17.

1. A kockázatokkal kapcsolatos tájékozottság és az önvédelmi képességek növelése

A nyilvánosság tájékozottságának és a katasztrófákra való felkészültségének fokozása az uniós polgári védelmi mechanizmus egyik konkrét célkitűzése (az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló határozat 3. cikkének d) pontja).

A polgári védelem legfőbb feladata, vagyis polgáraink védelme, az egyén szintjén kezdődik: kellően tájékozottak vagyunk-e egyénenként a minket fenyegető katasztrófakockázatokról, és kellő ismeretekkel és önvédelmi képességekkel rendelkezünk-e? A nyilvánosság kockázatokkal kapcsolatos tájékozottsága, valamint a válsághelyzetekre való felkészülésre és reagálásra vonatkozó ismeretei kulcsfontosságúak ahhoz, hogy a katasztrófák negatív következményeit a nyilvánosságra nézve csökkenthessük.

A nyilvánosság katasztrófakockázatokkal kapcsolatos tájékozottságának és önvédelmi képességének növelése azért helyezendő előtérbe, mert három riasztó trenddel állunk szemben:

- 1) A nyilvánosságot új veszélyek fenyegetik, így pl. a kiberveszély, az éghajlatváltozás stb.
- 2) Megnőtt annak a valószínűsége, hogy a katasztrófák kihatnak a nyilvánosságra, mivel gyakrabban történnek ilyenek⁵
- 3) Az emberek a városiasodás, a létfontosságú szolgáltatásoktól való függőség és az ilyen szolgáltatások egymásrautaltsága stb. miatt sebezhetőbbé válnak

A nyilvánosság tájékozottságának növelése több különböző platform keretében is kiemelt téma, így például a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keretben és az OECD égisze alatt végzett munkában⁶.

„A kockázatokkal kapcsolatos tájékozottság és az önvédelmi képességek növelése” témájában elnökségi műhelytalálkozóra került sor 2017. július 4–5-én Tallinnban. Az elnökség arra törekedett, hogy a tagállamok, a Bizottság, az OECD és az ENSZ-nek a sendai keretben végzett munkája között összeköttetések alakuljanak ki.

⁵ <http://www.emdat.be/>.

⁶ Uniós társfinanszírozással végzett vizsgálat a kockázatkommunikációs politikákról.

Az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló határozat (5. cikk (1) bekezdés a) pont) előírja a Bizottság számára, hogy hozzon intézkedéseket a katasztrófakockázatokkal kapcsolatos tudásalap bővítése és az ismeretek, a bevált gyakorlatok és az információk – többek között a közös kockázat által érintett tagállamok közötti – megosztásának elősegítése érdekében. 2015. szeptember 30-án kezdte meg működését a Katasztrófakockázat-kezelési Tudásközpont (a továbbiakban: Tudásközpont). A Tudásközpont támogatását és koordinálását több bizottsági szolgálat végzi, a tagállamok hálózatával partnerségben.

A nyilvánosság kockázatokkal kapcsolatos tájékozottságának és felkészültségének növelése a tagállamok felelőssége. A tallinni műhelytalálkozón tárgyalt legfőbb kérdések a következők voltak: hogyan lehetne erősíteni a tagállamok által végzett tevékenységek közötti potenciális szinergiákat; miként segíthetne az EU a tagállamoknak a nyilvánosság tájékozottságának növelésében.

A nyilvánosság kockázatokkal kapcsolatos tájékozottságának és felkészültségének növelése – a legjobb gyakorlatok megosztása⁷

Az elnökség nagyra értékeli a Bizottság és a Tudásközpont eddigi munkáját. A Tudásközpont azzal a céllal jött létre, hogy támogassa az Uniót és a tagállamokat a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességük, valamint a sürgősségi helyzetek megelőzésére, illetve az azokra való felkészülésre és reagálásra való képességük növelésében a tudomány és a szakpolitika összekapcsolásának erősítése révén. Az elnökség nagyra értékeli továbbá, hogy számos figyelemfelhívó projekt indult, köztük uniós finanszírozású projektek is⁸. Mindazonáltal a megbeszélések rámutattak, hogy a bevált gyakorlatokat, valamint a lezárt projektekre vonatkozó információkat hatékonyabban meg kell osztani egymással. Ezzel kapcsolatban az elnökség a következő észrevételeket és ajánlásokat kívánja tenni:

- Hatékonyabb információcserére van szükség annak érdekében, hogy a különböző tagállamokban alkalmazott legjobb gyakorlatokat és innovatív megoldásokat össze lehessen gyűjteni és azokra támaszkodni lehessen. A tagállamokban a legjobb gyakorlatok és innovatív megoldások széles körét alkalmazzák, de nincs kellő információcsere a különböző tagállamokban alkalmazott módszerekről.

⁷ Elnökségi vitaanyag a nyilvánosság kockázatokkal kapcsolatos tájékozottságának és felkészültségének növeléséről és a legjobb gyakorlatok megosztásáról (11838/17).

⁸ KnowRISK, YAPS, EVANDE, ADAPT, POP-ALERT, Kulturisk stb.

- Tekintve, hogy a kockázatok tagállamonként eltérőek, a nyilvánossághoz eljuttatott, az egyén és a háztartás szintjén való felkészültségre vonatkozó üzenetek is eltérőek. A kulturális és társadalmi különbségek miatt nem ajánlott, hogy az EU szintjén egységes üzeneteket dolgozzunk ki a kockázatokkal kapcsolatos tájékoztatás és az azokkal szembeni önvédelem témájában. Mindazonáltal az olyan kockázatok esetében, amelyek egyszerre több tagállamot is érintenek, érdemes lehet elgondolkodni a közös üzenetek hozzáadott értékén.
- Javítani kell a meglévő projektekről és a tervezett tevékenységekről folytatott információcserét. Az elnökség azt ajánlja a Bizottságnak, hogy vizsgálja meg, hogyan lehetne hatékonyabban kiaknázni e célból a létező eszközöket és platformokat, mint például a Tudásközpontot. A Bizottságnak a tagállamokkal együttműködve azt is célszerű lenne átgondolnia, hogy miként ösztönözhetné a kedvezményezetteket arra, hogy minden uniós szintű projekt esetében tegyék közzé a legfőbb eredményeket. Ez szavatolná, hogy a különféle uniós szintű projektek minden hasznos eredménye a Bizottság és tagállamok rendelkezésére álljon.
- A lezárt projektekre vonatkozó információkat hatékonyabban meg kell osztani egymással. Az elnökség azt ajánlja, hogy a Bizottság töltsön be kulcsszerepet az uniós finanszírozású projektek eredményeinek összegyűjtésében, rendszerezésében és terjesztésében, és lehetőség szerint szervezzen kifejezetten a lezárt projektek eredményeinek megismertetését célzó műhelytalálkozókat. Az elnökség ajánlja továbbá, hogy a következő, 2018-as polgári védelmi fórum külön foglalkozzon a katasztrófakockázatokkal kapcsolatos tájékoztatás és kommunikáció terén alkalmazott innovatív megoldásokkal és legjobb gyakorlatokkal, például különböző infografikák összehasonlító bemutatása útján.

Az elért eredmények mérése a nyilvánosság tájékoztatásának és katasztrófákra való felkészültségének fokozása terén⁹

A nyilvánosság kockázatokkal kapcsolatos tájékoztatását és felkészültségét előmozdító intézkedések eredményességét mind tagállami, mind uniós szinten értékelni kell. Európai szinten az egyetlen létező eszköz, amely információt szolgáltat az európai polgárok körében tapasztalt véleményekről és tendenciákról az uniós polgári védelmi mechanizmussal kapcsolatban, az a polgári védelemről készített Eurobarométer felmérés. Fontos ezen eszköz használata, de az elnökség arra ösztönzi a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve vizsgálja meg, hogyan lehetne javítani a felmérés kérdéssorán.

⁹ Elnökségi vitaanyag a nyilvánosság tájékoztatásának és katasztrófákra való felkészültségének fokozása terén elért eredmények méréséről (12549/17).

2. Az uniós polgári védelmi mechanizmus időközi értékelése

Az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló rendelet 34. cikke (2) bekezdése a) pontjának megfelelően a Bizottság 2017. augusztus 30-án időközi értékelő jelentést nyújtott be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a mechanizmus 2014–2016-os időszakban való végrehajtásáról. A jelentés elkészítése előtt a Bizottság és az általa megbízott külső fél kiterjedt konzultációkat folytatott. A jelentés emellett figyelembe veszi az Európai Számvevőszéknek az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló különjelentését¹⁰, valamint a Bizottságnak az Európai Veszélyhelyzet-reagálási Kapacitásban (összevont eszköztárban) elért eredményekről és fennmaradt hiányosságokról szóló jelentését¹¹. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy „a mechanizmus szilárd alapokkal bír a határozat konkrét és általános célkitűzéseinek eléréséhez. Az értékelés alatt álló 2014–2016 közötti időszak tekintetében az UPVM teljesítménye biztató eredményeket mutatott mindhárom pillér (megelőzés/felkészültség/reagálás) tekintetében, és a résztvevő államok, valamint a legfontosabb érdekelt felek is összességében kedvezően ítélik meg azt. Ugyanakkor az értékelés számos kihívásra is rávilágított; amennyiben ezeket haladéktalanul kezelik, az UPVM által támogatott intézkedések hatása még tovább nőhet.”

A jelentés a következő ajánlásokat teszi a mechanizmus további alkalmazását illetően:

- **megelőzés:** nagyobb hangsúly fektetése az uniós polgári védelmi mechanizmus (UPVM) által minden évben finanszírozott éves megelőzési (és felkészültségi) projektekre; az UPVM megelőzési (és felkészültségi) projektek, valamint a szélesebb körű uniós programok jobb összekapcsolása; a megelőzési és felkészültségi/reagálási tevékenységek közti kapcsolat megerősítése;
- **felkészültség:** az összevont eszköztárra vonatkozó képességcélok felülvizsgálata tényeken alapuló megközelítés igénybevételével; az összevont eszköztárban lévő eszközök összevonásával kapcsolatos ösztönzők rendszerének átértékelése a levont tanulságok és a műveletekből származó egyéb tudás alapján; a képzési és gyakorlati programokra vonatkozó, fokozottabban az igényeken alapuló, hatékony megközelítés kidolgozása; az európai erdőtűz-információs rendszerhez (EFFIS¹²) és az európai árvíz-előrejelző rendszerhez (EFAS¹³) hasonló transznacionális korai figyelmeztető rendszerplatformok végfelhasználói oldalának kibővítése;

¹⁰ A 33/2016. sz. különjelentés, 2017. január.

¹¹ 6448/17, COM(2017) 78.

¹² European Forest Fire Information System – Európai erdőtűz-információs rendszer.

¹³ European Flood Awareness System – Európai árvíz-előrejelző rendszer.

- **reagálás:** a mennyiségi adatok következetes gyűjtésének előmozdítása és a veszélyhelyzet-reagálási küldetések szisztematikus elemzésének elvégzése a jövőbeni teljesítmény javítása érdekében; a hivatalos UPVM-aktiválást megelőzően egy kis UPVM-csoport előzetes bevetésének fontolóra vétele a küszöbön álló katasztrófákkal (pl. ciklonok, folyók áradásai stb.) való szembenézéskor; az UPVM reagálási képességeinek alkalmazására irányuló igazgatási és pénzügyi eljárások további egyszerűsítése; annak biztosítása, hogy a műveleti szükségletek és az uniós polgári védelmi csapatok keretében bevetett szakértők a legnagyobb összhangban legyenek egymással;
- **több területet érintő ajánlások:** folyamatos visszacsatolás a levont tanulságok és a tevékenységek végrehajtása között; annak biztosítása, hogy a szakmai értékelők és a felülvizsgált országokban fennálló szükségletek megfelelő összhangban legyenek egymással; a megelőzési és felkészültségi („tanácsadó”) küldetéseknek jól megfogalmazott, eredményközpontú megközelítésre kell épülniük; az UPVM és a szomszédságpolitikai eszközök közötti koherencia további erősítése.

A jelentést megvitatta a PROCIV munkacsoport, majd októberi tallinni ülésükön a polgári védelmi főigazgatók. A tagállamok széles körűen támogatták a legfőbb megállapításokat a megelőzés, a felkészültség és a reagálás területén, valamint a több területet érintő kérdésekben is. Több delegáció kérte a részt vevő államok által követendő adminisztratív és pénzügyi eljárások egyszerűsítését. Elhangzott az is, hogy a mechanizmus működésének vizsgálatára szolgáló értékelési módszert javítani kellene, feltéve hogy az nem járna további terhekkel a részt vevő államok számára.

3. Az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló 1313/2013/EU határozat módosításáról szóló határozati javaslat

A Bizottság november 23-án jogalkotási javaslatot fogadott el az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló határozat módosításáról. A javaslatot szakpolitikai nyilatkozat kíséri, melyet a Bizottságnak „Az EU katasztrófakezelésének megerősítése: rescEU – szolidaritás és felelősségvállalás” témájú közleménye¹⁴ tartalmaz.

A javaslat decemberben kerül a PROCIV munkacsoport elé.

¹⁴ 14883/17, COM(2017) 773.

4. A polgári védelmi és a humanitárius szereplők közötti együttműködés az Unión kívüli szükséghelyzetekben

Szeptemberben a PROCIV munkacsoport együttes ülést tartott a humanitárius segítségnyújtási és élelmiszersegély munkacsoport tagjaival, hogy áttekintsék a polgári védelem és a humanitárius segítségnyújtás közötti együttműködés terén elért eredményeket két évvel azt követően, hogy a két munkacsoport a luxemburgi elnökség idején közös intézkedési jegyzéket fogadott el¹⁵.

Az elnökség által júliusban végzett felmérés eredményei¹⁶ és azoknak a munkacsoportban való megvitatása alapján elmondható, hogy a tagállamok széles körűen végrehajtották az intézkedéseket, és elkötelezettek a munka elkövetkező hónapokban való folytatása mellett.

5. A terrorista támadások következményeinek kezelése

A terrorista támadások következményeinek kezeléséről a holland, a szlovák és a máltai elnökség alatt folytatott tanácskozásokat követően folytatódott a munka a kijelölt intézkedések megvalósítása érdekében.

A biztonsági unió keretein belül és a polgári védelmi főigazgatók 36. ülésének eredményei alapján a Bizottság megszervezte a terrortámadások esetében a katasztrófa helyszínére érkező elsődleges beavatkozók közötti együttműködésről szóló második szakmai műhelytalálkozót (Brüsszel, 2017. október 9–10.).

A találkozó alkalmat nyújtott a közelmúltbeli európai terrorista támadásokat követően levont tanulságok megvitatására, a közös kihívások számba vételére, a legjobb gyakorlatok cseréjére és annak feltérképezésére, hogy miként lehetne javítani e téren az uniós együttműködést. A műhelytalálkozó fő témája az volt, hogy milyen gyakorlati intézkedésekkel lehetne orvosolni az ágazatközi együttműködés terén mutatkozó hiányosságokat. A találkozó hasznos ágazatközi vitafórumot kínált a különböző ágazatokból érkező több mint 90 résztvevő számára. A Bizottságnak az Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatósága (DG ECHO) a Migrációügyi és Uniók Belügyi Főigazgatósággal (DG HOME) és az Egészségügyi Főigazgatósággal (DG SANTE) szoros együttműködésben nyomon fogja követni az eredményeket.

¹⁵ 14896/15.

¹⁶ 14648/17.

6. A vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) kockázatokkal szembeni felkészültség fokozása

A Bizottság 2017. október 18-án elfogadta a hatékony és valódi biztonsági unió megvalósításáról szóló tizenegyedik eredményjelentést¹⁷, melyet több dokumentum, köztük a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris biztonsági kockázatokkal szembeni felkészültség fokozásáról szóló cselekvési terv¹⁸ kísért. Ez a cselekvési terv a CBRN-biztonság megerősítését szolgáló európai együttműködés javítását célozza, és a megelőzést, valamint a CBRN-fenyegetésekre és a terrorista támadásokra való felkészülést és reagálást helyezi előtérbe. Ugyanakkor számos javasolt intézkedés összveszély-megközelítést alkalmaz, és a tervek szerint hozzájárul a terrorizmushoz nem köthető, nagyszabású CBRN-eseményekre való felkészültség javításához.

A javasolt intézkedések finanszírozásához meglévő eszközök, többek között az uniós polgári védelmi mechanizmus is hozzájárul majd. A dokumentum tartalmaz polgári védelmi vonatkozású intézkedéseket is:

- az elsődleges beavatkozókra szóló képzés és gyakorlatok erősítése, a polgári védelmet is ideértve, valamint
- az Európai Veszélyhelyzet-reagálási Kapacitás megerősítése, ideértve az Európai Orvosi Hadtestet is, többek között a tagállamok arra való ösztönzésével, hogy folytassák az új CBRN-kapacitásokra vonatkozó kötelezettségek vállalását, valamint a tagállamok támogatásával a CBRN-moduloknak és egyéb kapacitásoknak az Európai Veszélyhelyzet-reagálási Kapacitásban történő regisztrálása és tanúsítása során.

A Tanácsban a terrorizmus-munkacsoport vezette a dokumentumot követő munkát.

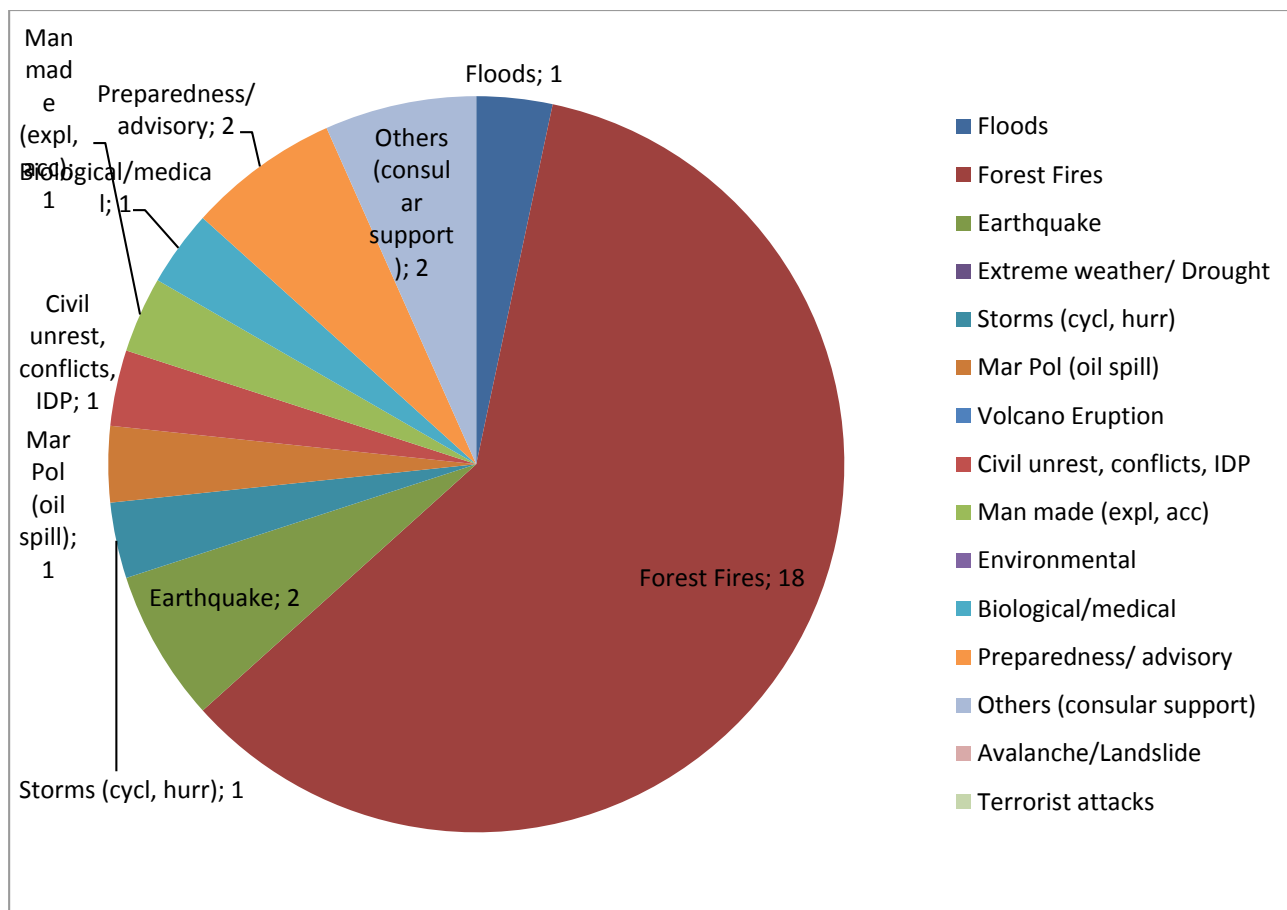
¹⁷ 13478/17.

¹⁸ 13484/17.

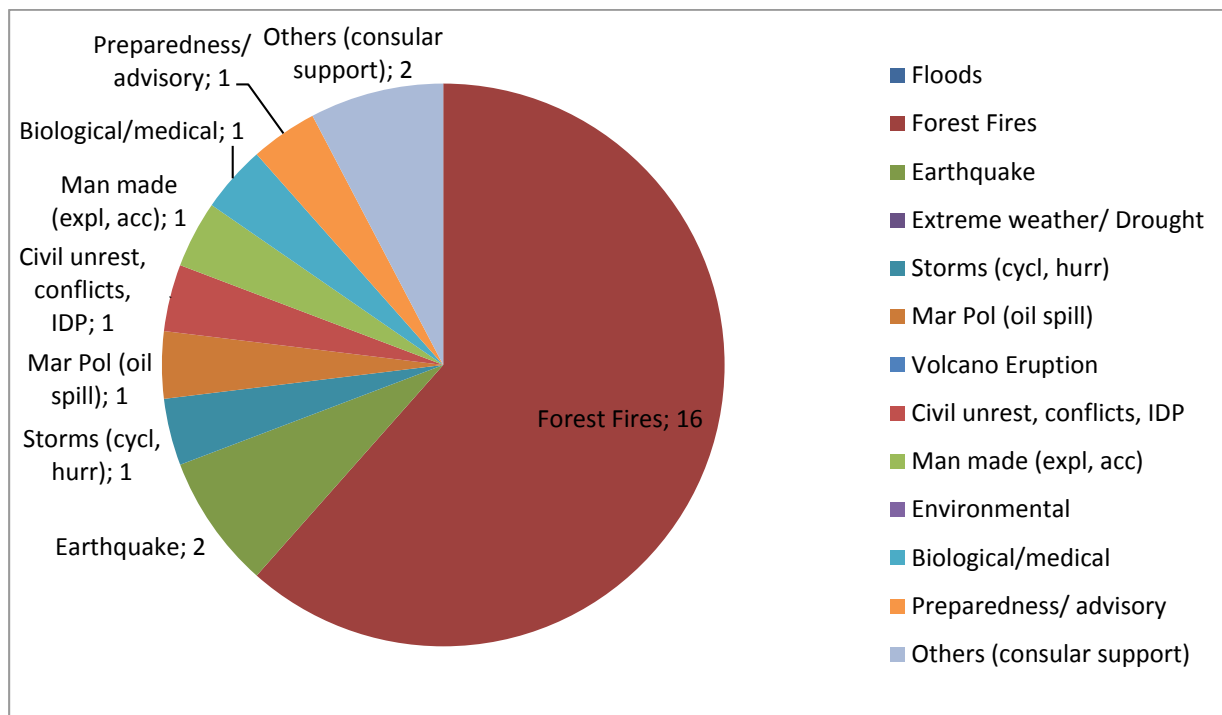
7. Katasztrófareagálás és válságelhárítás

2017 eleje óta az uniós polgári védelmi mechanizmust – segítségnyújtás iránti kérelem nyomán – 30 esetben aktiválták (11 esetben az EU-n belül, 19 esetben az EU-n kívül).

A teljes 2017-es helyzetet az alábbi ábra mutatja – a veszélyhelyzet típusa szerint:

Július 1. és november 23. között 26 alkalommal került sor az uniós polgári védelmi mechanizmus aktiválására, amikor is a részt vevő államok segítséget nyújtottak az érintett országoknak.

A katasztrófhelyzetek, amelyek szükségessé tették az uniós polgári védelmi mechanizmus aktiválását, a következők voltak:

– **Erdőtüzek:**

- Franciaország (július)
- Olaszország – 4 (július, augusztusban kétszer és október)
- Portugália – 3 (július, augusztus és október)
- Görögország (augusztus)
- Montenegró – 2 (július és augusztus)
- Albánia (augusztus)
- Tunézia (augusztus)
- Grúzia – 3 (augusztusban kétszer és szeptember).

- **Felkészültség és megelőzés:** Jordánia – Katasztrófákra való válaszadási rendszer – az ENSZ-szel/a CADRI-val közösen szervezett misszió
- **Robbanás / vegyi baleset:** Örményország – Nairit vegyi üzem
- **Olajszennyezés:** Görögország – Pireuszi kikötő
- **Trópusi ciklonok a karibi térségben:**
 - **Az Irma-17 trópusi ciklon:** Hollandia segítséget kért Sint Maarten számára, ami különböző elemeket tartalmazott (szükségszállások, orvosi, logisztikai erőforrások). Az uniós költségvetés a szállítás társfinanszírozása révén nyújtott hozzájárulást.
 - **A Maria-17 trópusi ciklon:** Az uniós polgári védelmi mechanizmus aktiválására annak nyomán került sor, hogy Dominika segítségnyújtás iránti kérelmet nyújtott be azt követően, hogy a Maria trópusi ciklon komoly pusztítást végzett a szigeten.
 - **Konzuli támogató missziók:**
 - Németország azért aktiválta az uniós polgári védelmi mechanizmust, hogy támogatást kapjon az USA-ba/Floridába annak céljából küldött konzuli misszió számára, hogy segítséget nyújtson az Irma trópusi ciklon következményei miatt ottrekedt uniós polgároknak.
 - Hollandia azért aktiválta az uniós polgári védelmi mechanizmust, hogy támogatást kapjon a Sint Maarten szigetére annak céljából küldött konzuli missziója számára, hogy segítséget nyújtson az Irma trópusi ciklon következményei miatt ottrekedt uniós polgároknak.
- **Földrengések:**
 - Mexikói földrengések (8,1 Mw és 7,1 Mw magnitúdójú földrengés szeptemberben) –
 - Iráni/iraki földrengés
- **Összetett veszélyhelyzet:**
 - Rohingya válság / Banglades – humanitárius segítségnyújtási reagálás

- **Járványkitörés:**
 - Uganda – Marburg vírus.

A. Folyamatban lévő válságok

a) Menekültügyi és migrációs válság

Az aktiválás még mindig érvényben van, de ezen időszak vonatkozásában az uniós polgári védelmi mechanizmus szempontjából nem történt jelentenivaló esemény.

b) Irak/Moszul – a humanitárius segítségnyújtási reagáláshoz nyújtott polgári védelmi támogatás

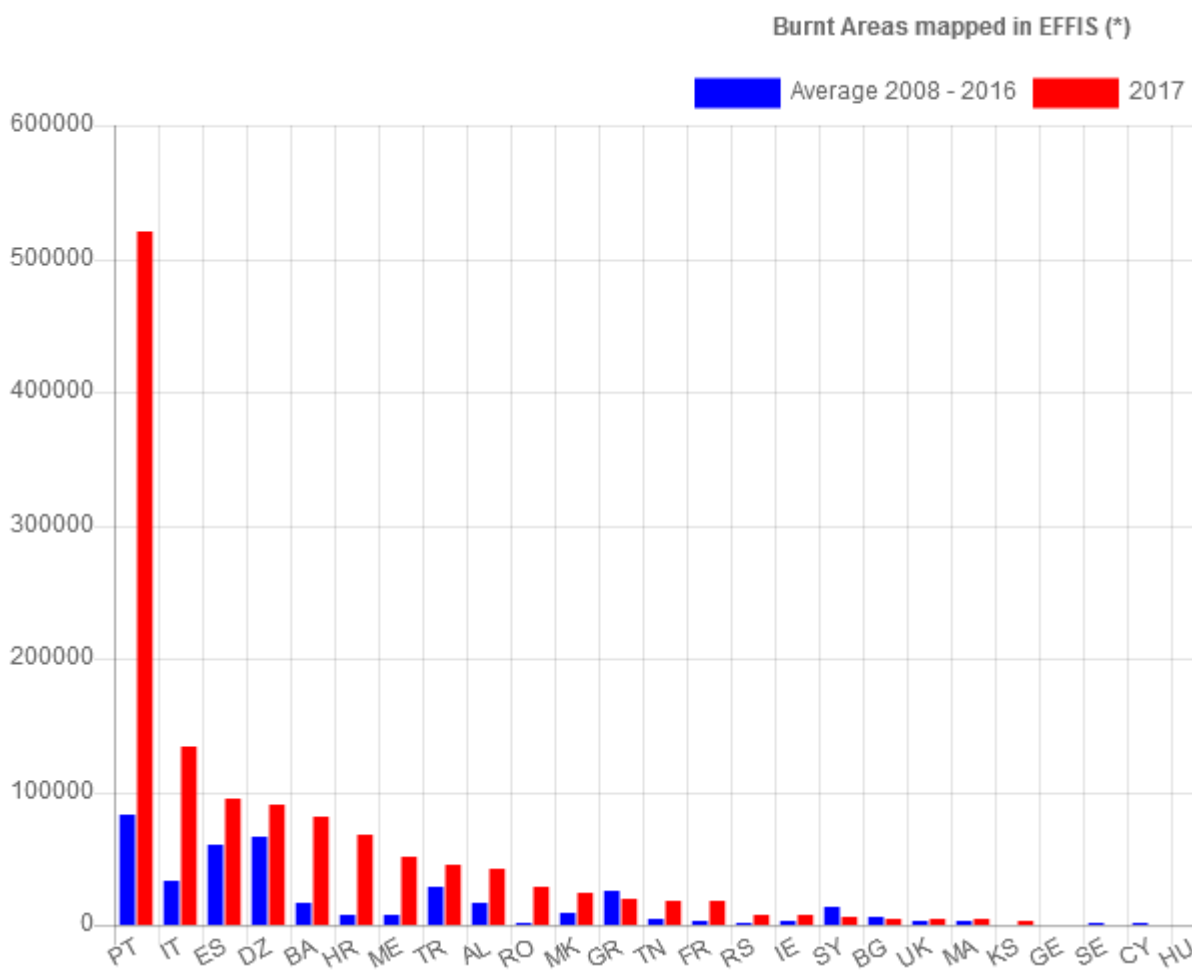
Az aktiválás még mindig érvényben van, de ezen időszak vonatkozásában az uniós polgári védelmi mechanizmus szempontjából nem történt jelentenivaló esemény.

B. Az uniós polgári védelmi mechanizmus aktiválásai

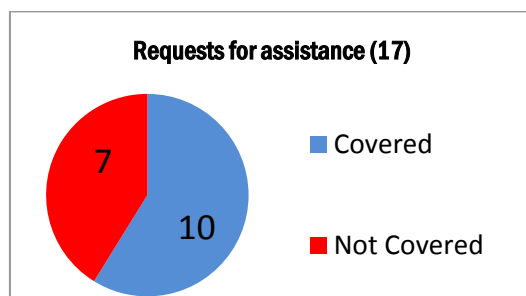
a) Erdőtüzek az EU-ban és a szomszédos országokban

2017 júniusa óta az ERCC 18 segítségnyújtás iránti kérelmet kapott uniós tagállamokat (Franciaország, Görögország, Olaszország, Portugália), illetve az EU szomszédságában található országokat (Albánia, Grúzia, Montenegró, Tunézia) érintő erdőtüzek miatt.

Az utóbbi kilenc év átlagához¹⁹ képest összességében véve az utóbbi években a 2017-es erdőtűzidény volt az egyik legrosszabb a tüzek számát és a leégett területeket tekintve.

¹⁹ 2008–2016 – az EFFIS elemzése.

Az erdőtűzidény folyamán az érintett országok 25 alkalommal vették igénybe a Kopernikusz katasztrófakezelési szolgáltatást, és több mint 200 műholdas térkép készült.

Noha a tüzek által érintett részt vevő államok a lehetőségeikhez mérten segítséget nyújtottak egymásnak, nem sikerült valamennyi kérelmet teljes körűen kielégíteni, rávilágítva ezzel a mechanizmus korlátaira.

Az erdőtűzidényből levont tanulságok megvitatásra kerültek a polgári védelemmel foglalkozó főigazgatók október 3–4-i tallinni ülésén, valamint az ERCC-nél november 14-én Brüsszelben az erdőtüzekről tartott műhelytalálkozón.

b) Örményország – Robbanás a Nairit vegyi üzemben

Augusztus 28-án egy sor robbanás történt az Örményország fővárosa, Jereván mellett található Nairit vegyi üzemben, aminek eredményeként égett hulladék keletkezett és vegyi gőzök terjedtek a város irányába. Sürgősen alapos helyzetfelmérést kellett készíteni a Nairit üzemben – aminek keretében egyrészt meg kellett vizsgálni azt, hogy mi vezetett a balesethez, másrészt pedig értékelni kellett a megmaradt vegyi anyagok által jelentett kockázatot –, és javaslatokat kell kidolgozni a megfelelő kárenyhítő intézkedésekre.

Örményország kormányának az ENSZ örményországi irodája részére benyújtott hivatalos kérelmét követően, valamint az Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatósága és az OCHA között érvényben lévő együttműködési megállapodásokra tekintettel az OCHA 2017. szeptember 1-jén a vegyi veszélyhelyzetek terén járatos szakértőket kért az ERCC-től, hogy segítsék a Nairit üzemben történt vegyi baleset nyomán az ENSZ által küldött tanácsadó missziót. Az uniós polgári védelmi mechanizmus két szakértője (Franciaországból és Svédországból) szeptember 10-től október 2-ig csatlakozott az UNEP/OCHA csapatához, hogy helyzetfelmérő missziót hajtsanak végre Örményországban.

c) Görögország – olajszennyezés

Szeptember 9-én egy olajszállító tartályhajó Pireusz (Görögország) közelében elsüllyedt a tengerben. A hajó rakománya kb. 2 195 tonna tüzelőolaj és 340 tonna tengeri hajózásban használatos gázolaj volt. A hajó fedélzetén emellett volt még 15 tonna tengeri hajózásban használatos gázolaj bunkerolajként, valamint 300 liter kenőanyag. A tüzelőolaj és a tengeri hajózásban használatos gázolaj a pireuszi révben nagy területen szétterjedt a roncs körül a tengeren. A Szalamisz-sziget és Pireusz közeli partjai olajjal szennyeződtek. Görögország segítséget kért egy tisztítóhajó formájában, amelyet az EMSA bocsátott rendelkezésre. A tisztítási műveletben részt vett még kilenc, a görög nemzeti hatóságok által üzemeltetett tisztítóhajó is. A művelet második szakaszában Görögország olyan műszaki szakértőket kért, akik járatosak a tengerpart olajszennyezéstől való megtisztításában alkalmazott eljárásokban. Az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül egy olasz szakértőt választottak és küldtek ki, aki a REMPEC (Földközi-tengeri Regionális Tengerszennyezési Veszélyhelyzet-elhárítási Központ) által küldött három szakértővel dolgozott közösen.

d) Trópusi ciklonok a karibi térségben

Szeptemberben egy sor erős trópusi ciklon söpört végig a karibi térségen. Ezek közül a legpusztítóbb az Irma-17 és a Maria-17 trópusi ciklon volt, amelyek sok karibi szigetet érintettek (Saint-Barthélemy, Saint-Martin és Sint Maarten, Anguilla, Brit Virgin-szigetek, Antigua és Barbuda, Dominika), valamint Puerto Rico-t, a Dominikai Köztársaságot, Haitit, Kubát, a Turks- és Caicos-szigeteket, a Bahama-szigeteket és az USA-t (Florida).

A nagyfokú pusztítás és az azt követő vészhelyzet miatt az érintett személyek számára történő segítségnyújtás céljából több intézkedésre is sor került az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül:

- Németország és Hollandia azért aktiválta az uniós polgári védelmi mechanizmust, hogy támogatást kapjon az USA-ba (Florida), illetve Sint Maarten szigetére annak céljából küldött konzuli misszió számára, hogy segítséget nyújtsanak a trópusi ciklonok következményei miatt ottrekedt uniós polgároknak.
- Hollandia természetbeni támogatásnak Sint Maarten szigetére történő szállításához kért segítséget, az Irma trópusi ciklon következményei kezelésének elősegítésére.
- Sor került az uniós polgári védelmi mechanizmus annak nyomán történő aktiválására, hogy Dominika segítségnyújtás iránti kérelmet nyújtott be azt követően, hogy a Maria trópusi ciklon komoly pusztítást végzett a szigeten. Dominika természetbeni támogatást kapott Franciaországtól, az Egyesült Királyságtól, Belgiumtól és Hollandiától. Szállítási segítségnyújtásban részesült továbbá a WFP, hogy élelmiszert küldhessen Dominikára, mivel a sziget élelmiszer-készletei igen szűkösek voltak. Egy európai polgári védelmi csoport is kiküldetésre került, hogy elősegítse az érkező támogatások koordinálását és befogadását.

A Kopernikusz katasztrófakezelési szolgáltatást nyolc alkalommal vették igénybe és az 81 műholdas térképet készített a két említett trópusi ciklon által érintett területekről (Francia Antillák, Haiti és Dominikai Köztársaság, Sint Maarten, Brit Virgin-szigetek, Florida (USA), Puerto Rico és Amerikai Virgin-szigetek, Saint Kitts és Nevis, Turks- és Caicos-szigetek és Dominika).

e) Mexikói földrengés

Szeptember 19-én 7,1 Mw magnitúdójú földrengés sújtotta Mexikó középső részét. A földrengés erősen érezhető volt Mexikóvárosban, valamint Puebla, Morelos és México államban.

Ezt követően úgy újabb, 6,2 magnitúdójú földrengés (32 km-es mélységben) is történt 12 km-re északra Ixtepec városától (Oaxaca állam), ami tovább súlyosbította az érintett területeken a már amúgy is nehéz helyzetet. Kihirdetésre került a szükségállapot. A hivatalos beszámolók szerint több mint 300 személy vesztette életét, Chalcóban, Oaxacában, Tuxtlában, Ecatepecben és Chiapasban több mint 27 000 ház sérült meg vagy pusztult el, és egyedül Chiapas államban 900 templom szenvedett károkat.

Az uniós polgári védelmi csoportnak az Egyesült Nemzetek Katasztrófa-kárfelmérő és Koordinációs Csoportja részeként szeptemberben kiküldött szakértői arról számoltak be, hogy Mexikóvárosban – ahol az épületeket alaposan átvizsgálták – szükség van némi segítségre; Morelos, Oaxaca és Chiapas államban azonban, ahol az érintett közösségek jobban elszigeteltek, a jelentések szerint komolyabb segítségre volt szükség, különösen menedékhelyekre és a megfelelő higiénia létesítmények és körülmények biztosításához szükséges (WASH) termékekre.

Október 3-án a nemzetközi fejlesztési együttműködéssel foglalkozó mexikói ügynökség (AMEXCID) levélben természetbeni támogatást kért az uniós polgári védelmi mechanizmustól, mégpedig sátrak, hordozható WC-k, konyhai eszközök, generátorok, ágyak, valamint víztisztító, egészségügyi és egyéb berendezések formájában. Építőmérnökökre is szükség volt, hogy felmérjék az érintett területeken az örökségvédelem alatt álló épületekben keletkezett károkat, valamint hogy meghatározzák a helyreállításhoz szükséges módszereket/kritériumokat, segítve ezzel a mexikói hatóságokat a történelmi jelentőségű templomok és katedrálisok helyreállítási szakaszában. A polgári védelmi szakértőkből és a kulturális örökség helyreállításának terén járatos szakértőkből álló uniós polgári védelmi csoport 2017. október 20-én kezdte meg a kéthetes misszióját. Az uniós polgári védelmi csoport november 3-án nyújtotta be a megállapításait és az ajánlásait a mexikói hatóságoknak. A Kopernikusz katasztrófakezelési szolgáltatást két alkalommal vették igénybe és az 16 műholdas térképet készített az érintett területeken keletkezett károk felmérésének elősegítése céljából.

f) Rohingya válság / Banglades – humanitárius segítségnyújtási reagálás

A Rakhine államban (Mianmar) 2017. augusztus 25-én kezdődött erőszak miatt a becslések szerint 603 000 rohingya kelt át a határon a Cox's Bazar kerületbe (Banglades). A humanitárius dolgozók folyamatosan növelik a reagálási kapacitásaikat a Cox's Bazar kerületben. Az összehangolt reagálás érdekében a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) logisztikai kapacitást biztosít az ágazatközi koordinációs csoport (ISCG) számára.

Mivel az IOM-nek más eszközök és csatornák használatával nem sikerült biztosítani egy koordinációs bázis létrehozását, valamint annak érdekében, hogy lehetőleg minél kisebb késések legyenek a bázis megnyitása és működtetése terén, az IOM október 27-én azzal a kéréssel fordult az uniós polgári védelmi mechanizmushoz, hogy bocsásson rendelkezésre könnyű alaptábor kialakításához szükséges elemeket, olyan mennyiségben, hogy az elég legyen egy 45 fős koordinációs bázis, egy 60 személy befogadására alkalmas ülésterem és a kapcsolódó létesítmények létrehozásához. A Nemzetközi Humanitárius Partnerségben (IHP) részt vevő országok az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül ajánlották fel ezt az alaptábort.

g) Az Iráni és iraki földrengés

November 12-én 7,2 Mw magnitúdójú földrengés rázta meg az iraki Halabdzsa városát, amely az iráni határhoz közel helyezkedik el. Mindkét országban jelentős károkat okozott, több száz személy vesztette életét, a sebesültek száma pedig ezrekben mérhető. Irakban két fontos gátat (az 1961-ben épült Darbandikhan gátat és az 1959-ben épült Dukan gátat) vizsgálatnak kellett alávetni a földrengés után, hogy meggyőződjenek azok épségéről.

Az iraki nemzeti hatóságok kérésére az UN OCHA mozgósította az Egyesült Nemzetek Katasztrófa-kárfelmérő és Koordinációs Csoportját, hogy felmérjék a helyzetet és segítsék a reagálási erőfeszítések koordinációját. November 13-án az ENSZ közös UNEP/OCHA környezetvédelmi egysége azzal kapcsolatban kért segítséget az uniós polgári védelmi mechanizmustól, hogy küldjön egy olyan szakértőt, aki jártas a gátak szerkezeti vizsgálatának elvégzésében. Az uniós polgári védelmi mechanizmus november 15-én egy román szakértőt küldött, hogy csatlakozzon Irakban az Egyesült Nemzetek Katasztrófa-kárfelmérő és Koordinációs Csoportjához, hogy december 4-ig mérjék fel a földrengés által a gátakra és a szomszédos közösségekre gyakorolt potenciális hatást, és fogalmazzanak meg ajánlásokat. Ezen túlmenően az ERCC aktiválta a Kopernikusz katasztrófakezelési szolgáltatást, hogy biztosítson a károk besorolását segítő műholdas térképeket Irak négy különböző érintett területéről.

h) Marburg vírus betegség Ugandában

Miután 2017 októberében Marburg vírus járvány tört ki Ugandában, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) november 16-án segítséget kért az uniós polgári védelmi mechanizmustól a diagnózisra és a járvány megfékezésére vonatkozó erőfeszítések támogatására. November 21-én a trópusi betegségekkel foglalkozó Bernhard Nocht Intézet (BNI) kiküldött egy német mobil laboratóriumot. Ez az Európai Orvosi Hadtest részét képezi és speciális berendezéseket, valamint két egészségügyi szakértőt tartalmaz. Körülbelül egy hónapig fogja segíteni egy a Médecins Sans Frontières – Franciaország által a Kapchorwa körzetben működtetett, a Marburg vírus kezelését szolgáló, magas szintű elzárást biztosító egység munkáját. Kiküldetésre került továbbá egy összekötő tisztviselő az ERCC-től. A fertőzés potenciális újabb eseteinek diagnosztizálása mellett a laboratórium szorosan együttműködik majd a partnerekkel – nevezetesen a reagálási tevékenységeket irányító nemzeti hatóságokkal és az amerikai járványvédelmi központtal (CDC) – és összehangolja velük a tevékenységét, hogy javuljon ezáltal a reagálási képesség.